

SORGPLAN

SOLHVERV PRIVATSKOLE

INDHOLDSFORTEGNELSE

ELEV DØDSFALD

1.1	Første kontakt til hjemmet + orientering på skolen.....	Side	3
2.1	Begravelsen.....	Side	5
3.1	Opfølgning	Side	7

PERSONALE DØDSFALD

1.1	Lige efter dødsfaldet	Side	9
-----	-----------------------------	------	---

EN ELEV MISTER EN AF SINE NÆRMESTE

1.1	Tiden lige efter dødsfaldet	Side	11
2.1	Opfølgning	Side	12

HVIS DIN ELEV RAMMES AF SORG

1.1	Fire råd hvis din elev rammes af sorg.....	Side	13
1.2	Sorgsignaler på skolen	Side	13

ØVRIGT

1.1	Kontakt	Side	14
-----	---------	------	----

ELEV DØDSFALD

FØRSTE KONTAKT TIL HJEMMET + ORIENTERING PÅ SKOLEN

1.1

Klasselæreren/skoleledelsen tager kontakt til hjemmet og tager eventuelt på hjemmebesøg for at:

- få konkrete oplysninger om, hvad der er sket (så rygter kan manes til jorden)
- aftale om der er oplysninger, der ikke må videregives til skolen/børnene
- orientere om hvad vi/skolen kan gøre for at hjælpe
- fortælle hvad der vil ske på skolen i løbet af de(n) første dag(e)
- afklare om forældrene ønsker at deltage i en del af forløbet

Blomster medbringes ved evt. hjemmebesøg, ellers sendes de til hjemmet med bud.

1.2

Klasselæreren orienterer skolelederen, hvis denne ikke er med i 1.1.

Skoleleder orienterer hurtigst muligt det øvrige personale. Her etableres en fælles forståelse af, hvad der videre skal ske, herunder hvem der gør hvad. Vær her specielt opmærksom på nære venner og kammerater i andre klasser.

1.3

Klasselæreren/skolelederen underretter elevens klasse. Lærerne bliver i klassen resten af skoledagen:

- tal åbent og konkret om det der er sket
- lad eleverne tale om det de tænker og føler

Skolens kontor prøver at komme i kontakt med samtlige af klassens hjem for at orientere, sørge for at ingen elever er alene, når han/hun kommer hjem. Så vidt det er muligt, hentes eleverne direkte på skolen, når skoledagen ophører. (De små skal ikke i fritidsordning). SFO'en underrettes af kontoret. Kontorpersonalet melder tilbage til klasselærer.

1.4

Øvrige klasselærere underretter samtlige skolens klasser. Der er klasselærerdag i de berørte klasser.

Skolelederen sørger for at alle klasser orienteres om mindehøjtidelighed, som finder sted dagen efter i gymnastiksalen.

1.5

Pedellen hejser flaget på halvt, når alle er underrettet.

1.6

Skoleleder, præst og klasselærer taler sammen om mindehøjtideligheden, der finder sted den efterfølgende dag for hele skolen (Her kan evt. synges afdødes yndlingspsalm eller sang efterfulgt af 1 minuts stilhed).

1.7

Skolens kontor/skoleleder sørger for, at den afdøde elevs klasse første dag får en kort, skriftlig meddelelse med hjem, også selv om kontorets personale har været i kontakt med hjemmene.

1.8

Forslag til brev hjem til alle skolens elever og forældre:

Kære elever og forældre på Solhverv.

Klassen har i dag modtaget den triste besked at _____ er død.

Dette er naturligvis noget, som vi alle, især klassens elever, berøres stærkt af. I de nærmeste dage vil vi derfor bruge megen tid på at tale om det, der er sket. I morgen afholdes en fælles mindehøjtidelighed på skolen i gymnastiksalen kl. ____.

Det vil være af stor betydning for børnene, at I også i hjemmet taler åbent om det indtrufne. Hvis der er brug for det, kan I naturligvis kontakte os på skolens Tlf. 98 55 40 65 eller Skoleleder: 40 53 59 46

Med venlig hilsen

_____
Peter Hansen
skoleleder

_____
xx
klasselærer

1.9

Klasselæreren spørger de pårørende, ved en senere samtale, om de ønsker at lade elevens klassekammerater deltage i begravelsen.

BEGRAVELSEN

2.1

(Kræver positivt svar på pkt. 1.9)

Klasselæreren / skolelederen sørger for at elevens klasse får et brev med hjem om deltagelse i begravelsen, når datoen herfor er fastsat. Det bør i brevet nævnes, at det er vigtigt, at yngre elever har voksne at være sammen med ved begravelsen.

Det vil være godt, at så mange af eleverne som muligt kan være med ved begravelsen, da det kan være af stor betydning for bearbejdningen af sorgen i nærmeste tid.

HUSK: Frivillighed – ikke pres.

Forslag til orienteringstekst (de små klassesettrin):

(Dog anbefales det, at **klasselæreren** skriver et mere personligt brev. Heri kan nævnes hvad klassen har lavet i dagene op til begravelsen).

A - Hvis familien ønsker at eleverne deltager i begravelsen:

Det er bestemt at _____'s begravelse finder sted

_____ dag den _____ kl. _____ i _____-kirke.

I forståelse med _____'s familie vil klassen kunne deltage i begravelsen. Deltagelsen er naturligvis frivillig, men det ville være godt, hvis så mange som muligt deltager. Dette kan være af stor betydning for bearbejdningen af sorgen i den nærmest følgende tid. Skoleleder, klasselærer og faglærere vil også deltage, men det er vigtigt, at børnene også har en anden voksen med sig.

Skolen sender en bærebuket på skolens vegne, og klasselæreren sender en buket til hjemmet.

Med venlig hilsen

_____
xx
klasselærer

_____
Peter Hansen
skoleleder

B - Hvis familien ønsker at begravelsen foregår i stilhed:

Det er bestemt at _____'s begravelse finder sted

_____ dag den _____ kl. _____ i _____-kirke.

Familien ønsker at begravelsen foregår i stilhed, - de ønsker således ikke klassens deltagelse. Vi beder jer respektere dette.

Skolen sender en bærebuket på skolens vegne, og klasselæreren sender en buket til hjemmet.

Med venlig hilsen

_____
xx
klasselærer

_____
Peter Hansen
skoleleder

2.2

Klasselærer: Tal indgående i klassen om, hvad der skal ske ved begravelsen. Tal evt. med præsten eller forældrene om forløbet.

Det er vigtigt, hvad enten børnene skal deltage i begravelsen eller ej.

2.3

Klasselæreren sørger for at holde klassen samlet på begravelsesdagen (klasselærerday), uanset om den skal deltage i begravelsen eller ej. Børn, som har brug for og mulighed for at være sammen med deres forældre, skal have lov til det og holder fri fra skolen.

2.4

Klasselærer: Hvis klassen ikke deltager i begravelsen, holdes der alligevel klasselærerday + evt. to-lærer eller medklasselærer. En af de nærmeste dage besøges graven.

2.5

Pedel: På begravelsesdagen hejses skolens flag på halv stang fra morgenstunden.

Skoleleder: Alle klasser orienteres om begravelsen.

Pedel: Efter begravelsen hejses flaget på hel stang.

OPFØLGNING

3.1

Det er meget vigtigt, at klasselæreren får megen støtte og hjælp af kollegaerne.

3.2

Klasselærer/team: Vær opmærksom på elevernes forskellige sorgreaktioner.

Nogle bearbejder hurtigt sorgen, efter at dødsfaldet er kendt. Andre vil først få mærkbare reaktioner nogen tid efter.

Skyldfølelser er typiske udslag af sorgreaktioner hos børn og unge mennesker. Hos børn forbindes skyldfølelsen ofte med, om de fortsat kan lege og have det sjovt. Både hos børn og teenagere forbindes den tit med "magisk tænkning": Døde hun, fordi jeg sagde hun var dum? Døde han, fordi jeg sparkede ham engang?

I denne sammenhæng er rådgivning og vejledning meget vigtig.

Sorgens fire stadier:

1. <i>Chokfasen:</i>	varer fra et øjeblik til nogle døgn
2. <i>Reaktionsfasen</i>	kan vare flere uger
3. <i>Bearbejdningsfasen</i>	kan vare i over 1 år
4. <i>Nyorienteringsfasen</i>	vil bestå hele tiden.
- Individet vil leve med et ar på sjælen, som aldrig forsvinder.

3.3.

Klasselærer: Samtaler i klassen, hvor man sætter ord på tanker og følelser i forbindelse med det skete, vil fortsat have stor betydning. Klassesamtalen kan struktureres på følgende måde:

- a) *Introduktion*
- b) *Fakta*
- c) *Tanker*
- d) *Reaktioner*
- e) *Information*
- f) *Afslutning*

3.4

Klasselærere: Det kan have stor betydning for klassen at:

- den afdøde elevs stol og bord bliver stående tom i klasseværelset et stykke tid. Der kan også være andre konkrete ting, der minder om vedkommende, som man kan tage vare på.
- den afdøde elevs grav besøges af den samlede klasse

3.5

Skolesundhedsplejersken, skolepsykologen og skolens præst kan være vigtige ressourcepersoner i opfølgingsarbejdet.

3.6

Alle de involverede lærere/pædagoger kan have brug for professionel hjælp og megen omsorg fra kollegaer.

PERSONALEDØDSFALD

LIGE EFTER DØDSFALDET

1.1

Skolelederen underretter personalet. Det er ønskeligt at personalet er underrettet så tidligt som muligt. Dernæst møder alle ansatte på skolen kl. 07.30 for en fælles orientering og handleplan.

1.2

Klasselæreren informerer klasserne.

Der er ingen morgensang. Alle går til eget lokale.

Hvor det er klasselæreren, der er død, informeres klassen af skolelederen. En kendt lærer bør derefter beholde klassen resten af skoledagen.

Kontoret: Man bør endvidere sørge for, at ingen elever kommer hjem til et tomt hus (gælder i særlig grad for børn i de små klasser)

Tal konkret om det, der er sket.

Lad eleverne tale om deres følelser og tanker.

For de øvrige klasser gælder: Indtil kl. 10.00 kan være klasselærerdag.

1.3

Mindehøjtidelighed.

Pedel: Inden mindehøjtideligheden hejses flaget på halv stang.

Ledelsen/præsten: Kl. 09.30 samles eleverne i gymnastiksalen til mindehøjtidelighed

Der synges en salme/sang efterfulgt af 1 minuts stilhed.

1.4

Skoleleder: Eleverne får en kortfattet, skriftlig meddelelse med hjem.

Forslag til tekst:

Klassen har i dag modtaget det tragiske budskab, at _____ er afgang ved døden. Dette er naturligvis noget, vi alle, og i særdeleshed klassens elever, er stærkt berørte af. I de nærmeste dage kommer vi nok til at bruge megen tid på at tale om hvad der er sket. Der har i dag været en kort mindehøjtidelighed på skolen. Det er af stor betydning for børnene, hvis I i hjemmet taler åbent om det, der er sket.

_____

Klasselærer

_____

Skoleleder

Det anbefales, at der skrives et lidt anderledes brev, hvis det er klassens klasselærer, der er død.

1.5

Skolelederen: Skoledagen slutter kl. 14.00. Herefter samles alle ansatte på lærerværelset. Her drøftes praktiske opgaver i forbindelse med dødsfaldet (blomster, kontakten til pårørende). Der skal bl.a. undersøges om de pårørende ønsker elev- og/eller lærerdeltagelse ved begravelsen).

EN ELEV MISTER EN AF SINE NÆRMESTE

TIDEN LIGE EFTER DØDSFALDET

1.1.

Klasselærer eller kontaktperson: Ved forældrehenvendelse vedr. begivenheden må klasselæreren eller den kontaktperson forældrene har valgt, finde ud af følgende:

- Hvordan er "historien"?
- Hvordan skete det?
- Hvor skete det?
- Hvordan foregik det (ulykke)?
- Evt. tidspunkt for begravelsen.

Klasselærer/skoleleder: Skolen sender orienteringsskrivelse ud til klassens forældre indeholdende en orientering om hvordan børnene er informeret. I hvilket omfang ønsker forældrene yderligere orientering til klassen?

1.2

Kontaktlæreren: Efter forældrehenvendelsen orienteres de berørte lærere/SFO/kontor og skoleleder.

1.3

Klasselæreren: Under samtalen i klassen fortælles om muligt, hvad der er sket. Forbered kammeraterne på, at eleven kan være mere sårbar end ellers, og at de derfor bør vise hensyn.

Skoleleder: Skolen sender blomster til hjemmet med kondolencekort.

OPFØLGNING

2.1

Klasselæreren spørger de pårørende, ved en senere samtale, om de ønsker at lade elevens klassekammerater deltage i begravelsen.

2.2

Skyldfølelser er typiske udslag af sorgreaktioner hos børn og unge mennesker. Hos børn forbindes skyldfølelsen ofte med, om de fortsat kan lege og have det sjovt. Både hos børn og teenagere forbindes den tit med "magisk tænkning": Døde hun, fordi jeg sagde hun var dum? Døde han, fordi jeg sparkede ham engang?

I denne sammenhæng er rådgivning og vejledning meget vigtig. Da eleven er fyldt af en masse tanker, kan der komme andre reaktioner som fx:

- faglige problemer
- indadvendthed
- aggressivitet
- holder op med at lege
- overdreven ængstelighed eller pessimisme

Klasselærer: I den følgende tid er det væsentligt, at klasselæreren snakker åbent med eleven om sorgen. Det kan der være særligt behov for op til højtider, mærkedage, fødselsdage etc.

FIRE RÅD HVIS DIN ELEV RAMMES AF SORG

Martin Lytje har i sin Ph.d. om sorg disse bud på, hvad lærere og skoler kan gøre for at hjælpe elever, der oplever den ultimative sorg.

- 1) **Se eleven som samarbejdspartner:** Hold et møde med eleven og fortæl, hvad du har tænkt at gøre, og giv herefter ham eller hende mulighed for at fortælle, om der er noget, der ikke er en god idé eller som skal ændres.
- 2) **Ethvert sorgforløb er unikt:** Brug dit unikke kendskab til den sorgramte elev og familien til at give eleven den støtte, der giver mest mening i forhold til de oplevede udfordringer
- 3) **Sorgen forsvinder ikke:** Forbered dig på, at det sorgramte barn kan få brug for støtte i den resterende tid på skolen. Overvej halvårslige møder med eleven.
- 4) **Der er menneskeligt at fejle:** Vær den ansvarlige voksne, der tager sorgen op med eleven og som ikke er bange for at spørge igen, selv hvis du ikke fik noget svar første gang.

SORGSIGNALER PÅ SKOLEN

Som lærer kan du holde øje med faresignaler, såsom at eleven

- 1) Isolerer sig fra sine klassekammerater
- 2) Har mange sygedage
- 3) Har vedvarende koncentrationsproblemer
- 4) Har stærke humørsvingninger
- 5) Har voldsomme følelsesmæssige reaktioner

Hvis du oplever flere af ovenstående signaler over en længere periode, og hvis de er på et niveau, hvor de hindrer eleven i at leve et godt liv og opnå sit faglige potentiale, så er et en god idé at diskutere sagen med en professionel. Det kan være skolepsykologen eller en ekstern samarbejdspartner.

Se kontaklinformationer på s. 14

AKTUELLE TELEFONNUMRE

Alarmcentralen	112
Bestyrelsesformand Henrik Degn	96 72 7 081
Solvherv Privatskole	98 55 40 65
Skoleleder Peter Hansen	40 53 59 46
Pædagogisk-Psykologisk Rådgivningscenter (PPR)	97 11 32 08
Lægevagten	70 15 03 00
Præst Kathrine Krogh	98 56 13 08
Kræftens Bekæmpelse indsats "OmSorg" (9 – 16)	35 25 75 32
Psykologisk vejl. hos "Børn, Unge & Sorg" (10-14)	70 26 67 66

KONTAKT TIL PRESSEN

Enhver kontakt til pressen kan alene ske gennem bestyrelsesformand eller skoleleder.

AFRUNDING

Hele beredskabsplanen skal betragtes som vejledning og støtte.
Hvis du følelsesmæssigt ikke synes, du magter opgaven – sørg da for at en anden tager over!

SOLHVERV PRIVATSKOLE
November 2019